سه شنبه 19 فروردین 1404 - 16:06

اقتصاد جهان در هفته ای که گذشت (از تاریخ ۱۲ تا ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۴)

در هفته گذشته، اقتصاد جهانی تحت تاثیر تنش‌های تجاری فزاینده، به ویژه بین ایالات متحده، چین، کانادا و مکزیک قرار گرفته است.

ایالات متحده:

در تاریخ ۲ آوریل ۲۰۲۵، رئیس جمهور دونالد ترامپ روز "روز آزادی" را اعلام کرد و سیستم تعرفه ای دو مرحله ای گسترده ای را معرفی کرد. این شامل تعرفه ۱۰ درصدی بر تمامی واردات از کشورهای مختلف و همچنین تعرفه های "متقابل" خاص برای حدود ۶۰ کشور بود که سیاست های تجاری غیرمنصفانه ای داشتند. این اقدامات به منظور کاهش کسری تجاری ایالات متحده طراحی شده و باعث نوسانات شدید در بازار شده است.

چین:

در واکنش به تعرفه های ایالات متحده، چین تعرفه ۳۴ درصدی بر تمامی کالاهای وارداتی از ایالات متحده اعمال کرده است که از ۱۰ آوریل ۲۰۲۵ اجرایی می شود. دولت چین این اقدامات را به عنوان "قلدری یک جانبه" محکوم کرده و وعده داده است که تا آخرین لحظه برای حفاظت از منافع اقتصادی خود مبارزه خواهد کرد. این تحولات نگرانی هایی را در مورد یک رویارویی طولانی مدت اقتصادی و بی ثباتی احتمالی بازار جهانی ایجاد کرده است.

کانادا و مکزیک:

پس از اعمال تعرفه های ۲۵ درصدی بر واردات از کانادا و مکزیک توسط ایالات متحده، هر دو کشور اقدام به پاسخ متقابل کرده اند. کانادا تعرفه های ۲۵ درصدی را بر کالاهایی به ارزش ۲۰.۶ میلیارد دلار از ایالات متحده اعمال کرده است که شامل فولاد، آلومینیوم و دیگر محصولات می شود. مکزیک نیز برنامه هایی برای اعمال تعرفه های خود اعلام کرده است، اما جزئیات و زمان بندی آن هنوز به طور کامل مشخص نشده است. این اقدامات باعث اختلال در روابط تجاری و زنجیره های تأمین در شمال آمریکا شده است.

تأثیرات بازار جهانی:

تنش های تجاری منجر به نوسانات شدید در بازارهای مالی جهانی شده است. در تاریخ ۷ آوریل ۲۰۲۵، بورس های ایالات متحده با کاهش شدید مواجه شدند و شاخص داو جونز صنعتی در ابتدای روز ۱,۳۰۰ واحد کاهش یافت، که به دلیل ابهامات موجود در سیاست های تجاری بود. اگرچه بخشی از کاهش جبران شد، اما بازار در نهایت با کاهش ۳۴۹ واحد (۰.۹ درصد) بسته شد. واکنش های مشابهی در بازارهای بین المللی مشاهده شد، به طوری که شاخص نیک کی ژاپن تقریباً ۸ درصد کاهش یافت و شاخص بورس کانادا (TSX) در یک روز ۴.۸ درصد کاهش یافت.

به طور کلی، هفته گذشته شاهد تشدید تنش های تجاری میان ایالات متحده و چین بودیم که نگرانی های زیادی درباره ثبات اقتصادی جهانی ایجاد کرده است. این وضعیت همچنان در حال تحول است و اثرات بلندمدت آن بستگی به واکنش های دولت ها و نهادهای بین المللی در هفته های آینده خواهد داشت.

اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا پیشنهاد یک توافق «صفر در مقابل صفر» برای حذف تعرفه های متقابل روی کالاهای صنعتی مانند مواد شیمیایی، داروسازی و خودروها را ارائه کرد. اما رئیس جمهور ترامپ این پیشنهاد را رد کرد و آن را ناکافی برای حل کسری تجاری ایالات متحده با اتحادیه اروپا دانست. وی بر رویکرد «آمریکا اول» تاکید کرد و خواستار تعرفه های دائمی یا توافقات منصفانه شد.

این تحولات نگرانی هایی درباره فشارهای تورمی بالقوه و خطر جنگ تجاری جهانی به همراه داشته است. یانیس استورناراس، یکی از مقامات بانک مرکزی اروپا هشدار داد که افزایش تورم ناشی از تعرفه های ایالات متحده ممکن است باعث تاخیر در عادی سازی سیاست های پولی منطقه یورو شود. وی اشاره کرد که افزایش انتظارات تورمی ممکن است تلاش های فعلی برای عادی سازی سیاست ها را مختل کرده و به شرایط مالی و رشد اقتصادی آسیب بزند.

گزارش اخیر بانک مرکزی اروپا پیش بینی های رشد اقتصادی را برای سال های ۲۰۲۵ (۰.۹ درصد)، ۲۰۲۶ (۱.۲ درصد) و ۲۰۲۷ (۱.۳ درصد) کاهش داده است. این کاهش ها به دلیل ضعف صادرات و ادامه ضعف سرمایه گذاری، بخشی به دلیل عدم قطعیت های بالا در سیاست های تجاری است. با این حال، انتظار می رود که افزایش درآمد واقعی و کاهش اثرات افزایش های گذشته نرخ ها به پشتیبانی از تقاضا کمک کند.

نگرانی های اقتصادی:

اقتصاددانان هشدار می دهند که تعرفه های فزاینده می تواند منجر به تورم، کاهش سرمایه گذاری و افزایش خطر رکود جهانی شود. نمونه هایی از تاریخ مانند قانون تعرفه اسموت-هالی در سال ۱۹۳۰ نشان می دهند که تعرفه های گسترده می توانند رکود اقتصادی را تشدید کنند. این وضعیت نگرانی هایی در مورد یک "زمستان اقتصادی هسته ای" ایجاد کرده است که تاثیرات منفی قابل توجهی بر تجارت جهانی و رشد اقتصادی خواهد داشت.

ایران:

ایالات متحده و ایران اعلام کرده اند که از روز شنبه، مذاکرات هسته ای را آغاز خواهند کرد. این مذاکرات به عنوان یک لحظه دیپلماتیک حیاتی تلقی می شوند، زیرا رئیس جمهور ترامپ در پی محدود کردن برنامه هسته ای ایران و احتمالاً تقویت توافق هسته ای ۲۰۱۵ است که در دوره اول خود آن را لغو کرده بود. ترامپ تأکید کرده است که این مذاکرات مستقیم خواهند بود، در حالی که وزیر امور خارجه ایران، عباس عراقچی، اظهار داشته که این مذاکرات به صورت غیرمستقیم و با میانجی گری عمان برگزار خواهند شد. هدف ایران از این مذاکرات، دستیابی به کاهش تحریم ها و حفظ اجزای کلیدی برنامه هسته ای خود است، در حالی که ترامپ هشدار داده است که در صورت شکست دیپلماسی، اقدام نظامی را مدنظر قرار خواهد داد. عباس عراقچی، اعلام کرده است که ایران آماده است در صورت لغو تحریم ها و تأمین حقوق مردم ایران، به مذاکرات غیرمستقیم با ایالات متحده بپردازد. این مذاکرات در عمان برگزار خواهد شد و اولین گفت وگوهای هسته ای در دوران ترامپ محسوب می شوند. رفع تحریم های تجاری می تواند قیمت تمام شده کالا را در ایران کاهش داده و ارز آوری را افزایش و ارزبری را کاهش دهد و از این طریق دولت دست به اصلاحات مهم اقتصادی زده و افزایش رفاه مردم را فراهم نماید.

تهیه شده در مرکز شتاب تبریز-TAC